

Phân tích bài thơ Tây Tiến của nhà thơ Quang Dũng

Author : Xuyên Chi

Đề bài: Phân tích bài thơ Tây Tiến của nhà thơ Quang Dũng

Bài làm

Quang Dũng là nhà thơ tiêu biểu của chùm thơ chiến sĩ. Với lời thơ hào hùng, lãng mạn những sáng tác của ông đều để lại âm vang trong lòng người đọc cho đến tận ngày nay. Và "Tây Tiến" là một trong những tác phẩm như thế.

Tây Tiến là tên của một đoàn quân với đa số là những chàng trai sinh viên hà thành. Đoàn quân được thành lập đầu năm 1947 và đại đội trưởng không ai khác chính là Quang Dũng. Cuối 1948, Quang Dũng chuyển sang đơn vị khác. Tại làng Phù Lưu Chanh, ông viết bài thơ "Nhớ Tây Tiến" sau in trong "Mây đầu ô" đổi tên thành Tây Tiến. Nổi bật của tác phẩm là cảm hứng lãng mạn và bi tráng của từng câu thơ. Mở đầu tác phẩm là nỗi nhớ miên man trải dài.

"Sông Mã xa rồi, Tây Tiến ơi

Nhớ về rừng núi nhớ chơi vơi"

Tác giả gọi tên dòng sông Mã- một nhân chứng theo suốt bước chân hành quân của đoàn quân. Quang Dũng nhớ về đồng đội, "nhớ về rừng núi". Nỗi nhớ ấy cứ cồn cào, da diết để rồi bật lên thành tiếng gọi "Tây Tiến ơi". Đặc sắc nghệ thuật của hai câu thơ đầu chính là cách gieo vần "ơi" và từ láy "chơi vơi". Bằng sự thành công của đặc sắc ấy, nhà thơ đã diễn tả hết được nỗi lòng của mình. Nỗi nhớ của ông cứ miên man, cồn cào, da diết khôn nguôi. Nỗi nhớ từ tận đáy lòng rồi bật lên vang vọng.

[Phân tích bài thơ Tây Tiến của nhà thơ Quang Dũng](#)

Nhớ về Tây Tiến là nhớ đến những khó khăn gian khổ suốt chặng đường hành quân. Một loạt các địa danh được nhà thơ nhắc đến ở những câu tiếp: Sài Khao, Mường Lát, Pha Luông, Mường Hịch, Mai Châu. Đây đều là những địa danh heo hút, hoang vu, là những minh chứng cho chặng đường đầy gian khổ của người lính Tây Tiến.

"Sài Khao sương lấp đoàn quân mỏi

Mường Lát hoa về trong đêm hơi"

Hai câu thơ này thể hiện rất rõ cảm hứng lãng mạn trong thơ của Quang Dũng. Trong đêm lạnh ở vùng cao, sương giăng phủ kín, mặc dù đã "mỏi" nhưng con đường hành quân hiện ra vẫn đẹp, vẫn thơ mộng "hoa về trong đêm hơi". Những câu thơ tiếp theo thể hiện rõ sự khắc nghiệt của thiên nhiên trên đường hành quân. Một loạt các từ ngữ diễn tả sự gập ghềnh của hành trình ấy đã diễn tả một cách chân thực về thiên nhiên hoang sơ nơi rừng núi: "dốc lên khúc khuỷu, dốc xuống thăm thẳm đường đi heo hút". Câu thơ "dốc lên khúc khuỷu, dốc thăm thẳm" như bị chặt đôi đã diễn tả thật rõ sự gập ghềnh của núi, của chặng đường đi. Điều đó càng được tăng lên gấp bội nhờ "ngàn thước lên cao ngàn thước xuống". Chặng đường ấy cứ trùng trùng điệp điệp nối tiếp nhau. Thế nhưng trước thiên nhiên hoang sơ kì vĩ ấy là hình ảnh "súng ngửi trời". Đây là một hình ảnh tuyệt đẹp, lãng mạn của chàng lính Tây Tiến. Giữa núi rừng thiên nhiên hùng vĩ, người chiến sĩ vác súng trên vai. Câu thơ giúp người đọc cảm thấy như mũi súng có thể chạm đến đỉnh trời. Hình ảnh này khẳng định ý chí quyết tâm của người chiến sĩ chiếm lĩnh mọi tầm cao mà đi tới "khó khăn nào cũng vượt qua- kẻ thù nào cũng đánh thắng". Giữa thiên nhiên hoang sơ ấy, tinh thần người chiến sĩ vẫn rất vững vàng:

Tài liệu chia sẻ tại <https://baigiangvanhoc.com>

"Anh bạn dãi dầu không bước nữa

Gục lên súng mũ bỏ quên đời

Chiều chiều oai linh thác gầm thét

Đêm đêm Mường Hịch cọp trêu người"

Bằng ngòi bút chân thực, Quang Dũng đã tái hiện sự thật đau thương của cuộc hành quân. Đã biết bao người đã ra đi "anh bạn dãi dầu không bước nữa". Nhưng hình ảnh ấy qua lời thơ Quang Dũng không hề bi thương mà hào hùng "gục lên súng mũ bỏ quên đời". Người chiến sĩ hào hùng hi sinh bên súng mũ trong tư thế hiên ngang "chiến trường đi chẳng tiếc đời xanh". Hình ảnh người chiến sĩ hi sinh đã đi sâu vào lòng người đọc cho đến tận ngày nay. Quả đúng không ngoa "tượng đài tự do được xây bằng máu và nước mắt". Những khó khăn mới lại đến với đoàn quân. Đó là hiểm nguy rừng núi, chốn hoang sơ luôn rình rập "cọp trêu người", "thác gầm thét". Nhưng không vì thế mà người lính Tây Tiến nao núng. Trái lại họ còn lạc quan nhớ đến sự ấm áp của con người nơi đây " nhớ ôi Tây Tiến cơm lên khói-Mai Châu mùa em thơm nếp xôi". Cặp từ sáng tạo "mùa em" đã chứa bao tình thương nỗi nhớ của tác giả.

Thơ Quang Dũng đâu chỉ có hiện thực khắc nghiệt mà còn có phút lãng mạn, vui tươi:

" Doanh trại bừng lên hội đuốc hoa

Kìa em xiêm áo tự bao giờ

Khèn lên man điệu nàng e ấp

Nhạc về Viên Chăn xây hồn thơ

Người đi Châu Mộc chiều sương ấy

Có thấy hồn lau nẻo bến bờ

Có thấy dáng người trên Độc Mộc

Trôi dòng nước lũ hoa đong đưa"

Đoạn thơ này làm thay đổi không khí của toàn bài. Với âm hưởng vui tươi lạc quan, tác giả đã cho người đọc thấy sự hào hoa của người lính Tây Tiến. Đêm liên hoan văn nghệ thắm đượm tình dân quân đã in hằn trong tâm trí Quang Dũng khiến ông không thể nào quên. Hình ảnh những cô gái Thái xinh đẹp trong xiêm áo, e ấp trong điệu nhạc tiếng khèn, đã khiến người lính phải ngỡ ngàng "kìa em". Bằng tâm hồn lãng mạn, nhà thơ đã vẽ lên viễn cảnh mơ mộng của Châu Mộc trong chiều sương với "hồn lau", "hoa đong đưa". Phải chăng bông hoa ấy chính là hình ảnh cô lái đò trên dòng nước lũ? Nét duyên dáng thơ ngây của con người và cảnh vật đã được vẽ thành bức họa tuyệt trần qua thơ của Quang Dũng.

Nội tiếp mạch thơ là hình ảnh người lính Tây Tiến với vẻ đẹp kì dị, lạ lùng:

" Tây Tiến đoàn binh không mọc tóc

Quân xanh màu lá dữ oai hùm

Mắt trừng gửi mộng qua biên giới

Đêm mơ Hà Nội dáng kiều thơm"

Bút pháp tả thực lại một lần nữa được Quang Dũng thực hiện triệt để. "Đoàn binh không mọc tóc", "quân xanh màu lá" là kết quả của những trận sốt rét rừng. Thời kì này, chiến sĩ của ta chiến đấu trong hoàn cảnh hết sức khó khăn, thiếu thốn lương thực, thuốc men, ngay cả trang bị chiến đấu "áo anh rách vai quần tôi có vài mảnh vá", " chân không dày"... Chiến sĩ ta nhiều khi chết bệnh còn hơn chết trận. Nhưng dù với dáng vẻ như vậy, người lính Tây Tiến vẫn hiên ngang, uy hùm không hề yếu ớt " dữ oai hùm", "mắt trừng". Đoạn thơ thể hiện rõ cảm hứng lãng mạn và bi tráng của nhà thơ. Quyết tâm giết giặc "gửi mộng qua biên giới" không làm giảm sự lãng mạn của người lính. Họ vẫn nhớ về quê hương, vẫn nhớ về người con gái Hà thành.

" Rải rác biên cương mồ viễn xứ

Chiến trường đi chẳng tiếc đời xanh

Áo bào thay chiếu anh về đất

Sông Mã gầm lên khúc độc hành"

Một mùi chết chóc sục lên ở đoạn thơ này. Một màu sắc ảm đạm, u uất bao trùm khổ thơ. Nhưng dưới ngòi bút của Quang Dũng, nó hiện lên bi tráng mà không bi lụy. Cái chí khí của người lính đã được bộc lộ rõ ràng. Họ quyết tâm đi "chẳng tiếc đời xanh" để đem lại nền độc lập cho dân tộc. Họ ngã xuống nhưng vẫn mang trong mình bầu máu nóng nhiệt huyết. "Áo bào thay chiếu anh về đất" như một cách nói giảm nói tránh. Người chiến sĩ ngã xuống là về với đất mẹ bao la. Một lần nữa, hình ảnh sông Mã lại hiện lên như tiễn đưa linh hồn người lính.

" Tây Tiến người đi không hẹn ước

Đường đi thăm thẳm một chia phôi

Ai lên Tây Tiến mùa xuân ấy

Hồn về Sầm Nứa chẳng về xuôi"

Quang Dũng một lần nữa khẳng định ý chí sắt đá của người lính Tây Tiến. Họ ra đi không hề "hẹn ước". Họ đã ra đi không hẹn ngày trở về, họ quyết tâm dành lại độc lập cho dân tộc. Tinh thần " một đi không trở lại" của người lính Tây Tiến cũng như những anh bộ đội cụ Hồ lúc bấy giờ.

Tài liệu baigiangvanhoc.com **Đang** bút pháp nghệ thuật tả thực cùng cảm hứng lãng mạn, Quang Dũng đã tạo ra một thi phẩm tuyệt vời. Chân dung người lính Tây Tiến đã được khắc họa rất rõ qua lời thơ và nỗi nhớ của tác giả

dành cho tiểu đội của mình. Quả thực, "Tây Tiến" xứng đáng là bản anh hùng ca của chòm thơ cách mạng Việt Nam thời bấy giờ.

Thu Ka